

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. I. De Fornicatione simplici, & Concubinato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

TITULUS XVI.

De Adulterijs, & Stupro.

Post Homicidium, quo lœditur corpus, & vita proximi, examinatur crimen Luxuriæ, quâ ejusdem proximi vel thorus, vel pudicitia violatur. Species istius sunt

Fornicatio, Concubinitus, Stuprum, Adulterium, Incestus, Sacrilegium, Raptus, & vitium contra Naturam. De Raptu, agatur Tit. seq. de cæteris hic.

§. I.

De Fornicatione Simplicis, & Concubinitu.

SUMMARIUM.

1. 2. 3. Fornicationis triplex acceptio.
4. Est illicita Jure Divino.
5. &c. Et natural.
8. Concubinitus diversa acceptio.
9. Differentia à Simplicis Fornicatione.

10. Non minus, quàm ista, imò magis prohibita est.
11. Pœna Simplicis Fornicationis.
12. &c. Et Concubinitus.

Quæritur 1. quid sit Fornicatio, & Concubinitus? **¶** Fornicatio sic dicta à Fornicibus, sub quibus Scorta, sive Meretrices habitare, & prostare quondam Romæ solebant, teste Isidoro libr. 10. de Origin. tripliciter potest accipi. 1. latè, quo sensu significat quemcumque concubinitum extra Matrimonium can. lex illa 2. §. cum ergo. v. fornicatio autem caus. 36. q. 1. Farin. prax. crim. q. 137. n. 6.

2. Strictè pro concubitu, sive coitu soluti cum soluta: quo nomine hæc veniunt, qui liberi sunt ab omni vinculo non solum conjugii, sed etiam cognationis, affinitatis, voti saltem solennis, & alterius Impedimenti Matrimonialis, ita, ut sic peccantes sine præviâ dispensatione conjugium validè inter se inire possent. Sylv. V. Luxuria q. 1. Azor. p. 3. l. 3. c. 4. princ. Farin. l. cit. n. 6. & 7. Pirhing hic n. 74. Wiestner n. 2. Reiffensuel n. 35. Et in hoc sensu etiam Stuprum complectitur.

3. Strictissime, & prout etiam à Stupro distinguitur, pro eo solum concubitu, qui fit à soluto cum soluta jam deflorata, ut colligitur ex §. cum ergo cit. ibi, Fornicatio autem --- specialiter intelligitur in usu viuarum, vel meretricum, vel concubinarum. Haun. tom. 6. de g. §. 7. tr. 2. n. 198. König hic n. 31. Wiestner n. 1. Reiffensuel n. 54. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 23. Et hoc sensu accepta, si absque consuetudine fiat, dicitur Fornicatio simplex; si verò sit consueta cum aliqua, concubinitus. Azor c. 4. cit. not. 2.

4. Quæritur 2. quo Jure prohibita sit Fornicatio Simplex? Fuerunt aliqui, qui putabant non esse illicitam. Sed contra unanimem omnium TT. sententiam teste Cla. S. Fornicatio n. 1. quæ fundatur in ipso Jure Divino, explicato per S. Apostolum Paulum 1. Corinb. 6. v. 9. & 18. 1.

Thessal. 4. v. 3. Galat. 5. v. 19. & ab ipso Servatore Christo Matth. 15. v. 19. ubi inter opera, turpitudine, seu malitia mortali hominem coinquinantia, etiam fornicationem refert: ut proinde Concilium Viennense, relatum Clem. ad nostrum 3. v. septimò de Hæretic. meritò tanquam erroneam, & Hæreticam damnaverit propositionem, dicentium, quòd actus carnalis, cum ad hoc natura inclinet, peccatum non sit, maxime cum tentatur exercens.

Dubitârunt aliqui, an malitia Fornicationis Simplicis descendat solum ex Jure positivo Divino, an verò etiam ex Naturali: quibus patrociniùm præstitere Caramuel tom. 1. Fund. Theol. Fund. 12. n. 541. & Franc. Verde in Apolog. pro ipso, contra Borgiam q. 2. & 4. Nituntur 1. textu Osee 10. v. 2. ibi, Sume tibi uxorem fornicationum, & fac tibi filios fornicationum, ubi videtur DEUS præcepisse Prophetæ procreationem filiorum extra Matrimonium, & cons. istam, seu Fornicationem, non esse intrinsecè, & Jure naturali malam; nam in hoc DEUS dispensare non potest. 2. l. si uxor 13. §. sed §. 2. ff. ad Leg. Jul. de Adulter. l. que in concubitu 1. & l. in concubitu 3. cum duabus seqq. ff. de Concubin. ubi fornicatio videtur esse permissa, non autem est credibile, quòd harum legum authores Jus Naturæ ignoraverint. 3. quia non apparet ulla ratio, quæ persuadeat, Fornicationem simplicem ex se, & intrinsecè malam, atque idcirco, seclusa Legge Divina positiva, prohibitam esse. 4. qui eadem passionis, ac voluptatis vehementia est in coitu viri cum sua uxore, quæ est in coitu soluti cum soluta. igitur vel uterque, vel neuter, Jure naturali præcisè spectato, illicitus est. 5. si esset aliqua ratio, quare fornicatio simplex esset Jure naturali prohibita, esset periculum ma-

malæ educationis proles : atqui ne proles malè educetur , singulari parentum providentiã caveri potest. ergo &c.

Sed his non obstantibus , est certa cæterorum DD. Orthodoxorum sententia cum S. Thom. 2. 2. q. 154. art. 2. Corp. quòd Fornicatio simplex sit Jure naturali illicita , ut adeo Innocentius XI. Decreto edito 2. Mart. 1679. inter alias scandalositas , & in praxi perniciosas Propositiones meritò retulerit hanc prædictorum duorum DD. sententiam , expositam his verbis : *Tam clarum videtur , fornicationem secundùm se nullam involvere malitiam , & solùm esse malam , quia interdicta , ut contrarium omni rationi dissonum videatur.* Ostenditur 1. ex textibus S. Pauli , & Christi Domini supra relatis , ubi fornicatio , & omnis immunditia carnalis non primùm vetatur , sed tanquam actus ob turpitudinem , & inhonestatem suam maximopere vitandus proponitur ; conf. supponitur jam aliunde veritus : quod colligitur ex *Matth. 15. v. 19. & 1. Corinib. 6. v. 9.* ubi annumeratur , & comparatur Idolorum servituti , veneficio , furto , homicidio &c. quæ ex omnium sententia ex se inhonesta , & intrinsecè mala sunt. 2. si fornicatio , & alii actus carnales , extra Matrimonium exerciti , non essent intrinsecè mali , sed tantùm Lege DEI positiva prohibiti , Gentiles , quibus Lex DEI positiva promulgata non est , his indulgendo non peccassent. peccarunt autem secundùm Apostolum *Rom. 1. v. 18.* & seqq. ubi illos , qui DEUM , quem per ea , quæ facta sunt , cognoverant , non sicut DEUM glorificaverint , traditos esse ait in reprobum sensum , ut facerent ea , quæ non conveniunt creaturæ rationali , & repleverunt omni iniquitate , malitiã , fornicatione , avaritiã &c. 3. conjugium à DEO , ut est Authornaturæ , in Paradiso institutum , & intentum est ad rectam educationem proles inde susceptæ , atqui huic fini adversatur fornicatio ; nam plerùmque ex hac susceptæ proles non educantur bene. ergo &c. 4. intrinsecè malus est actus , qui præcipuas duas hominis potentias , Intellectum , & Voluntatem , per se hebetat , impedit , & inordinatas reddit in actibus suis , hoc autem facit fornicatio , & quicumque coitus viri cum femina , alio , quàm qui à Naturæ Conditore DEO ad humani generis conservationem , & multiplicationem ordinatus est , modo factus , cùm per se ex eo oriatur cæcitas mentis , inconsideratio , precipitatio , inconstantia , amor sui , odium DEI , affectus præsentis sæculi , horror , vel desperatio futuri : quas octo Luxuriæ filias cum S. Gregorio Moral. c. 31. relatis verbis recenset Doctõr Angelicus 2. 2. q. 153. art. 5. pr. & quomodo ex actibus luxuriosis oriatur l. cit. in corp. pulchrè declarat.

Neque contrarium probant Argumenta allata pro Sententia negante. Ad 1. Oleas jussus est accipere mulierem fornicationum , h. e. ut Cornelius à Lapide cum aliis Interpp. ibidem annotat , fornicationibus deditam , non in concubinam , sed in veram uxorem , ut ex textu patet : & ex ea genuit filios fornicationum , h. e. conceptos quidem ex justo Matrimonio , sed qui secuturi erant exemplum Matris , & proclives similiter futuri ad libidinem. Ad 2. Legibus illis fornicatio non fuit approbata , sed tolerata tantùm ad vitanda graviora carnis flagitia , ut hodie alicubi Lupanaria : vel si contendas , eas Leges , utpote peccatum foventes , fuisse abrogatas à SS. Canonibus can. fornicari 10. dist. 88. can. nubendi 20. sin. caus. 17. q. 1. can. nemo 4. can. meretrices 11. & seqq. caus. 32. q. 4. & Clem. ad nostrum 3. 7. septimò de Heret. Imò etiam Juribus pleurarùmque Gentium , honestatis laude florentium , quibus fornicatio à Magistratu Sæculari punitur poenã arbitrariã , eaque pro Statutis loci diversa. Ad 3. malitia fornicationis intrinseca patet ex probationibus , pro resolutione quæstionis allatis. Ad 4. negatur paritas ; nam conjunctio mariti cum uxore legitima fit ex intentione naturæ , non autem soluti cum soluta. Ne verò ex priore ob vehementiam passionis orientur effectus perversi , quos n. præc. ex fornicatione oriri diximus , imprimis Christus Dominus apud fideles sufficienter cavet , dum Matrimonium elevavit ad rationem Sacramenti , quo confertur gratia ad portanda onera conjugii : in cæteris Author naturæ providit auxilia naturalia , quorum vi intra fines Matrimonij se contineant conjugati. Ad 5. ratio , quare illicita sit fornicatio , est periculum malæ educationis proles inde susceptæ generale , quod manet , etsi in uno , vel altero casu singulari parentum providentia eveniat contrarium.

Quæritur 3. quotupliciter sumatur 8 Concubinatus , & quo Jure prohibitus sit ? 1. Concubinatus aliter sumitur Jure Civili , aliter Jure Canonico. Jure Civili Concubinarius dicitur , qui mulierem solutam domi suæ loco uxoris detinet , & cum ea consuetudinem habet. Diaz. pract. crim. can. 79. v. concubinarium n. 1. Mascard. de Probat. l. 1. concl. 341. n. 16. & 21. Farin. prax. crim. q. 138. n. 9. & 10. Azor p. 3. l. 3. c. 5. not. 4. Engl. hic n. 21. Schambog. n. 29. Reiffenstuel n. 61. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 24. Canonico Jure autem omnis ille Concubinarius appellatur , qui cum muliere aliqua soluta carnale commercium habere consuevit , siye illam in sua , siye in aliena domo retineat. Farin. l. cit. n. 12. Pa.

Pirhing *bic n. 76.* Wiestner *n. 13. ibid. cum cit.*

Differt ergo Concubinitus à Simplicifor-
nicatione; quia per unicum concubi-
bitum fornicarium fit, & denominatur quis
Fornicator; ad Concubinarium verò con-
fuetudo, & actus sæpius frequentatus re-
quiritur. Diaz *n. 1. cit. v. consuetudinem,*
Farin. *n. 9.* Pirhing *n. 76.* Schambog. *n. 29.*
Si mulier, cum qua hujusmodi confuetudo
habetur, fit conjugata, sanguine, vel affini-
tate juncta, sacra DEO, aut si hoc non
fit, si vir conjugii, aut Voti solennis vincu-
lo adstrictus sit, carnale commercium, in-
ter eos ininitum, Fornicationi, & Concubi-
nati superaddit malitiam Adulterii, Ince-
stus, Sacrilegii, aut alterius criminis. Azor
c. 5. cit. not. 2. Wiestner *n. 13.*

De licentia Concubinitus dubitandi
rationem dat *can. is qui 4. Sc. dist. 34.*
ubi Christianis uxor, aut concubina per-
mittitur. *Sed dicendum,* eum non mi-
nus, imò magis, quam fornicationem
esse prohibitum, & quidem Lege non so-
lum Ecclesiastica *can. nemo 4. caus. 32. q. 4.*
sed etiam Divino, ac Naturali, per ratio-
nes, & textus allatos contra fornicationem
simplicem; quia Concubinitus, quòd du-
ret longiori tempore, est delictum longè
gravius fornicatione. Pirhing *n. 76. cit. fin.*
Ad textus in contrarium allegatos dico, ibi
Concubina nomine venire mulierem non
omnino solutam, sed desponsatam per verba
de presentii, cum minori tamen solennita-
te: quo sensu etiam Agar dicitur Concu-
bina Abrahæ, licet esset ejusdem uxori legiti-
ma.

Queritur 4. quæ poena constituta
sit Fornicationis, & Concubinitus deli-
cto? *v. de Jure Civili Fornicationi*
simplici, & Concubinitui nulla constituta
est poena, ut patet ex l. si uxor 13. §. sed
§. 2. ff. ad Leg. Jul. de adult. & l. que in
concubinato 1. ff. de Concubin. Jure Ca-
nonico Clericus fornicarius, præsertim si in
SS. Ordinibus constitutus, & Sacerdos sit,
punitur poenâ arbitrariâ, & pro locorum,
ac circumstantiarum varietate mitius, vel
severius. & tales ordinariè solent esse in-
carceratio, multa pecuniaria, suspensio ab
Officio, & si crimen notorium, aut valde
scandalosum, & Clericus incorrigibilis sit,
depositio, ac Beneficiorum privatio. Me-
noch. *de arbitrar. cas. 289. n. 1.* Farin.
prax. crim. q. 137. n. 16. 21. §. 24. Engl
bic n. 19. König *ibid. n. 32.*

Similiter arbitrariâ poenâ in foro
Ecclesiastico juxta Menoch. *l. cit.* animad-
verti potest in Laicos. Imò hunc animad-
vertendi in Fornicarios modum cum tem-
pore assumpsit etiam forum Sæculare;
nam ut advertunt Engl *bic n. 19.* König *n.*
32. Reiffenstuel *n. 57.* Magnif. P. Schmier
B. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

p. 3. de Delict. c. 2. n. 26. & ego *suprà n. 7.*
ad 2. insinuavi, defacto apud omnes bo-
nos, præsertim Germaniæ Magistratus sim-
plex Fornicatio arbitrariè juxta loci con-
fuetudinem punitur. Et ita in Fornicarios
animadvertere jubentur Judices, & Ma-
gistratus de Jure nostro Bavarico *Landts*
und Policey Ordnung Libr. 5. Tit. 9.
art. 19.

Acriùs, quam Fornicatio Simplex,
punitur Concubinitus: & meritò, cum
utique perseverantia in crimine sit circum-
stantia aggravans, & tanto sint graviora
crimina, quanto diutius durant, sicut di-
citur *c. fin. de consuet.* ac diurnitas tem-
poris peccatum non minuat, sed augmen-
tet *c. cum haberet 5. de eo, qui duxit &c.*
Engl *n. 22.* König *n. 32.* Reiffenstuel *n.*
62. Schmier *n. 26. cit.* Nec tolerari
ejusmodi cohabitatio etiam inter Sponfos
de futuro debet, cum inter illos præsen-
tius sit peccati periculum: ad quod tollen-
dum de Jure nostro Bavarico *l. cit. art. 16.*
salubriter constitutum est, ne Magistratus
hujusmodi inter Sponfos cohabitationem
ante publicam Nuptiarum Benedictionem
tolerent, sed eos vel ad actualem Ma-
trimonij contractum urgeant, vel illos in-
terea à se invicem separent, nec aliter in
suis Territoriis patiantur subsistere.

In Concubenarios Clericos quomo-
do prisco, & moderno Jure Ecclesiæ pro-
cedi solet, dictum est *Libr. 3. Tit. 2. à*
n. 7. Quoad Laicos *s. Synodus Trid.* ut
huic tanto malo opportunis remediis provi-
deret, *sess. 24. c. 8. de reform.* statuit,
hujusmodi Concubenarios tam solutos,
quam uxoratos, cujuscunque status, di-
gnitatis, & conditionis existant, si post-
quam ab Ordinario etiam ex officio ter-
moniti ea de re fuerint, & concubinas non
ejecerint, séque ab earum consuetudine
sejunxerint, excommunicandos esse, nec
absolvendos, donec reipsa admonitioni
factæ paruerint: si verò in Concubinato
per annum, Censuris neglectis, perman-
serint, contra eos ab Ordinario severè pro
qualitate criminis procedendum.

Circa ipsas quoque concubinas, & mulieres,
sive conjugatæ, sive solutæ sint, Conci-
lium *l. cit.* constituit, ut ab Ordinariis lo-
corum ex officio graviter pro modo cul-
pæ puniantur, & extra Oppidum, vel Dico-
cesin, si id eisdem Ordinariis videbitur,
invocato etiam, si opus fuerit brachio
Sæculari, ejiciantur, aliis poenis, contra
adulteros, & concubenarios inflictis, in
suo robore permanentibus. Et huic Con-
stitutioni Concilii, & prohibitioni Con-
cubinitus etiam in foro Sæculari parendum
est; quia Leges Civiles in materia peccati à
SS. Canonibus correctionem accipiunt Engl
bic n. 23. König *n. 32.* Schmier *n. 26.* & *27.*

Hh

Ad

15 Ad dotationem, vel Matrimonium ob fornicationem simplicem, sine qualitate Stupri commissam, fornicator non tenetur: debet tamen alere prolem, quam femina ex eo concepit *c. cum haberet 5. fm. & ibi DD. de eo, qui duxit &c.* Nec audiri solet, tamen neget se esse patrem; nam si confessus, vel convictus fuerit de copula, hoc ipso præsumetur pater, nisi aliud monstrare possit. Engl *hic n. 20.*

Quodsi constet, aut fornicator probet, plures cum eadem muliere commercium habuisse, recurritur ad circumstantias, cui nimirum ex iis, qui cum illa deliquerunt, vel tempus partus, & physiognomia proli magis respondeat: imò aliquando favore proli, ne ob defectum alimentorum intereat, juramento mulieris statuitur, Engl *n. 20. Plura infra n. 26. & seqq.*

§. II.

De Supro.

S U M M A R I U M.

16. Stupri definitio.
 17. Et requisita, ut tale dicatur.
 18. Factum vi, fraude, vel metu continet malitiam injustitiae.
 19. Factum volenti à Simplici fornicatione non differt specie.
 20. &c. Poena Stupri Jure Civili.
 25. &c. Poena ejusdem Jure Canonico.
 28. &c. Sufficit, si Stuprator corruptam ducat, vel dolet.
 30. &c. Quando alternatio hæc locum habeat?
 33. &c. Penes quem sit electio?
 35. &c. Quibus casibus ad nihil teneatur Stuprator?
 38. &c. Ad quid teneatur, si puella ad Stuprum inducta est suasionibus, blanditiis &c.

40. Aut metu?
 41. &c. An suprator aliquid teneatur restituere patri puella?
 45. Quæ sit obligatio ipsius in conscientia ante sententiam?
 46. Quando per sententiam condemnatus ad dotandum, teneatur eam dotare?
 47. Modi, quibus ab obligatione hac liberare se potest.
 48. An ita liberatus, etiam sit immunis à poena?
 49. Quid sit Judex in causa Stupri?
 50. &c. Quomodo istud probandum & à quo?
 55. &c. A quo alii debeat proles, ex Stupro vel alio concubitu illegitimo procreata?

16 **Q**ueritur 1. quid sit Stuprum? *Re.* Stuprum potest dupliciter accipi. 1. late, quo modo acceptum est illicitus concubitus cum Virgine, aut Vidua honeste vivente *S. item lex 4. Inst. de Publ. Judic. l. inter 6. §. lex stuprum 1. ff. ad Leg. Jul. de Adult. imò etiam cum puero l. stuprum 34. §. adulterium 1. ff. eod. 2. proprie, & prout accipitur in præsentis Rubrica, est illicita Virginis defloratio, non præcedente pactione conjugali, Farin. *prax. crim. q. 147. n. 4. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 13. pr. Valleng. hic §. 2. n. 1. Engl n. 10. Schambog. n. 12. König n. 22. Reiffenstuel n. 44. cum S. Thom. 2. 2. q. 154. art. 6. & habetur *cum. Lex illa 2. S. cum ergo, v. Stuprum autem. caus. 36. q. 1.***

17 *Ex quo sequitur, ad hoc, ut foemina corruptio Stuprum dicatur, duo debere concurrere. Unum est animus, & propositum foeminam honestam contaminandi: & hinc Stupri condemnari non potest, qui virginem, veste meretricali indutam, defloravit arg. l. item apud 15. §. si quis virgines 15. ff. de injur. Bajard. ad Clarum §. Stuprum n. 4. König hic n. 27. Alzerum, ut delictum sit consummatum; conatus enim, licet ad actum proximum devenit, arbitraria, non ordinaria poena*

coercendus est, sicut in aliis delictis. *Burfat. vol. 1. conf. 49. n. 31. Boër. decis. 316. n. 3. König l. cit.*

Queritur 2. quotupliciter fieri Stuprum possit, & an Simplici Fornicationi superaddat specialem malitiam? 3. fieri potest dupliciter nempe vi, fraude, vel etiam metu injustè incusso, aut sine ictu, Si primum contingat, Fornicationi simplici superaddit malitiam injustitiae: & idè circumstantia hæc in Tribunali conscientiae necessàriò aperienda est, Sanch. l. 7. de Matr. D. 14. n. 9. Laym. c. 13. cit. n. 3. Illung Theol. pract. tr. 4. D. 1. n. 60. Pihing hic n. 37. Schambog. n. 13. Wiestner n. 16. Reiffenstuel n. 46. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 30.

Idem cum Sylv. Azor, Toletò aliqui dicunt de secundo casu, quando Stuprum infertur Virgini volenti, & in sui violationem spontè, ac liberè consentienti: & videtur probari à pari cum raptu Virginis, qui Injustitiae peccatum continet, etiam si puella consentiat in sui raptum.

Sed melius negant Sot. in 4. dist. 18. 19. q. 2. art. 4. Less. l. 2. de J. & J. c. 10. n. 2. & 6. Thom. Sanch. D. 14. cit. n. 5. Joan. Sanch. select. D. 29. n. 7. Conink de sacr. D. 7. dub. 4. n. 19. Valq. de Restit. c. 3.